

IME in PRIIMEK:

Število točk:

VPISNA ŠTEVILKA:

STATUS:

Makroekonomija 1
FMF in EF
Univerza v Ljubljani

Končni izpit

23. januar 2012

1. Sodobna teorija potrošnje v razmerah negotovosti. Naj bo pričakovana življenjska funkcija koristnosti:

$$E_0(U) = \ln C_1 + \sum_s p_s \ln C_{2s}.$$

Predpostavimo, da je dohodek v prvem obdobju enak $Q_1 = 1$, v drugem obdobju pa je negotov: $Q_{21} = 0$ v slabem stanju narave in $Q_{22} = 1$ v dobrem stanju narave. Verjetnost slabega in dobrega stanja narave je $\Pr_{21} = 0.5$ in verjetnost dobrega stanja je $\Pr_{22} = 0.5$. Dediščina in zapuščina sta enaki 0, torej $B_0 = B_2 = 0$. Varčevanje v obveznicah prinaša gotov realni donos, ki je enak $r = 5\%$.

- a. Določi pogoje prvega reda za optimalno odločitev o potrošnji v tekočem in prihodnjem obdobju, če agent maksimizira von Neumann-Morgensternovo funkcijo koristnosti. [10 točk]
- b. Kateri motivi za varčevanje so prisotni? Izolirajte vpliv posameznih motivov! Ali na obseg varčevanja vpliva oblika funkcije koristnosti? Kaj je to Arrow-Prattova mera nenaklonjenosti tveganju? [15 točk]
2. Učinkovitostne plače. Recimo, da imamo reprezentativno podjetje i , ki ima naslednjo produkcijsko funkcijo

$$Q_i = (E_i L_i)^\alpha, \quad 0 < \alpha < 1,$$

pri čemer je E_i napor, ki ga vložijo delavci L_i . Naj bo napor delavcev odvisen od razlike med neto plačo, ki jo delavci prejema in rezervacijsko plačo na naslednji način, pri čemer je τ davčna stopnja na bruto plačo w_i

$$E_i = ((1 - \tau)w_i - w_R)^\varepsilon, \quad 0 < \varepsilon < 1.$$

- a. Določi pogoje prvega reda za ta problem maksimizacije dobička, če vemo, da se podjetje tako o plači kot obsegu zaposlenosti. Poleg tega določi povezavo med plačo, ki jo postavi podjetje i v primerjavi z reprezentativnim podjetjem! P_i naj bo 1. [15 točk]

- b. Določi ravnotežni obseg brezposelnosti, če je $w_R = (1 - u)(1 - \tau)\bar{w} + uB$, pri čemer je u stopnja brezposelnosti, tako da je w_R povprečni dohodek, ki ga dobi delavec, če ne dela, B je nadomestilo za brezposelne, $\bar{w}$ pa povprečna plača, ki je enaka w_i , ker so vsa podjetja enaka. Uporabi nadomestitveno razmerje $\beta = \frac{B}{(1-\tau)\bar{w}}$! Kako povečanje davčne stopnje vpliva na stopnjo brezposelnosti? [10 točk]

3. AD-AS model z monopolistično konkurenco.

- a. Predpostavimo, da je povpraševanje po inačici i , ki jo proizvaja monopolistični konkurent i enako:

$$Q_i^d = \frac{P_i^{-\sigma}}{P^{1-\sigma}} R, \quad \sigma > 1$$

kjer je P_i cena inačice i , P je agregatni indeks cen in R je obseg agregatni izdatkov za produkte v panogi, ki je odvisen tudi od izdatkov države. σ je parameter, ki odraža elastičnost substitucije med inačicami. Podjetje proizvaja inačico v skladu z naslednjo produkcijsko funkcijo:

$$Q_i^s = AL_i,$$

pri čemer je A produktivnost podjetja in L_i obseg delovnih storitev. Nominalna raven plač na trgu dela je eksogeno dana za posamezno podjetje v višini W . Izpeljite enačbo za postavljanje cene! [10 točk]

- b. Predpostavite, da je plača določena v kolektivnih pogajanjih:

$$W = P^e F(u, z),$$

pri čemer z zajema ostale eksterne šoke. Nadalje predpostavite, da so vsa podjetja enaka, tako da je $P_i = P$. Katere determinante določajo višino plače? Izpeljite Phillipsovo krivuljo in krivuljo ponudbe dela, če predpostavimo, da je $F(u, z) = 1 - \kappa u + z$! Naj bo $A = 1$ [10 točk]

- c. Analiziraj vpliv spremembe agregatnega povpraševanja na Phillipsovo krivuljo v odvisnosti od oblike pričakovanj! [5 točk]

4. Ponudba primarnega denarja in multiplikacija denarja v bančnem sektorju.

- a. Kakšen cilj zasleduje ECB? Ali ta cilj omogoča veliko prostora za interpretacijo? Kateri instrument uporablja ECB? Kaj je to Taylorjevo pravilo? [5 točk]
- b. Kaj je to denarni multiplikator? Zapiši enačbo in pojasni na kakšen način je odvisen od ključnih spremenljivk, ki ga določata? Na katerega lahko vplivajo centralne banke? [10 točk]
- c. Zapiši enačbo za obseg kreditov kot vsoto geometričnega zaporedja v odvisnosti od ΔH ? [10 točk]